

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА

ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК НУК

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 18

Миколаїв

2025

Редакційна колегія вісника:

Берестнев В. Б., заслужений тренер (Миколаїв);

Бобіна О. В., канд. іст. наук, доц. (Миколаїв);

Гогоренко О. В., канд. філол. наук (Миколаїв);

Деркач В. М., заслужений тренер, канд. наук з фіз. виховання та спорту, доц. (Миколаїв);

Карсканова С. В., канд. психол. наук, доц. (Миколаїв);

Коваль С. С., канд. фіз.-мат. наук, доц. (Миколаїв);

Матвієнко Л. В., канд. іст. наук, доц. (Миколаїв);

Матійко О. В., заслужений діяч мистецтв (Миколаїв);

Міняйлова А. В., канд. пед. наук, доц. (Миколаїв);

Наливайко В. С., канд. техн. наук, проф. (Миколаїв);

Трибулькевич К. Г., д-р пед. наук, доц. (Київ);

Філатова О. С., д-р філол. наук, проф. (Миколаїв);

Філіппова Н. М., канд. філол. наук, проф. (Миколаїв);

Чугуєва І. Є., канд. психол. наук, доц. (Миколаїв);

Шаповалова І.В., канд. філос. наук, доц. (Миколаїв).

Відповідальний за випуск: **Бобіна О. В.**

Друкується за рішенням Вченої ради Навчально-наукового гуманітарного інституту Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Протокол № 4 від 26.11.2025 р.).

Г94 Гуманітарний вісник НУК: збірник наукових праць. – Миколаїв: Ілліон, 2025. – Вип. 18. – 382 с.

У віснику опубліковані статті, що узагальнюють досвід роботи та результати досліджень у сфері вищої освіти та інших галузях знань. Основні рубрики вісника відповідають напрямам гуманітарної підготовки та соціально-гуманітарної освіти, яка здійснюється Навчально-науковим гуманітарним інститутом Національного університету кораблебудування. Вісник розрахований на викладачів, наукових працівників, фахівців, молодих науковців у сфері вищої освіти.

УДК 001(062.552)

© Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, 2025

**БОБІНА ОЛЕГ – ДИРЕКТОР НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО
ГУМАНІТАРНОГО ІНСТИТУТУ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
КОРАБЛЕБЕДУВАННЯ ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА**

Шановний читачу!

Ви тримаєте в руках, а якщо забажаєте то, і почитаєте цікавий і незвичайний вісімнадцятий випуск Гуманітарного вісника НУК.

Цей номер відкривають матеріали підготовлені учасниками проєкту «Подолання розриву: розбудова потенціалу інклюзивної освіти в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях».

Проєкт почав реалізовуватися на початку 2025 р. за сприяння ЮНІСЕФ. Започатковано проєкт Командою академічних менеджерів НУК, реалізується командою викладачів і психологів НУК. Супроводжує проєкт команда одеського регіонального офісу ЮНІСЕФ.

Ці тексти – результат річної діяльності всіх учасників проєкту. Адже, щоб не придумав AI живий, реальний досвід, емоції і переживання він не передасть. Дякуємо нашим колегам які довірили плоди своєї праці Гуманітарному віснику.

Друга частина нашого збірника – роботи учасників XIII конференції «Миколаївщина і Північне Причорномор'я 2025». Ми друкуємо тези нашої конференції в нашому збірнику. Це має додати йому науковості, репрезентативності, сприяти поширенню Гуманітарного вісника серед колег і студентів.

Наступні частини вже є традиційними і містять результати роботи наших викладачів і студентів.

Тож читайте, рецензуйте і «кидайте» відгуки на електронну пошту oleg.bobina@nuos.edu.ua

Запесочний Н. О.

студент спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення, Навчально-науковий інститут комп'ютерних наук та управління проєктами Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв),

zapes.nikita@gmail.com

Шаповалова І. В.

доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та філософії, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), iryna.shapovalova@nuos.edu.ua

РОЗВИТОК СУДНОБУДІВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ МИКОЛАЇВЩИНИ: ІСТОРИЧНИЙ ВИМІР ТА СУЧАСНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Розглянуто основні етапи становлення та розвитку суднобудівної промисловості Миколаївщини – від XIX століття до сучасності. Проаналізовано роль Миколаєва як історичного центру кораблебудування, основні підприємства галузі, їхній внесок у формування промислового потенціалу України. Окрема увага приділена впливу ринкових трансформацій 1990-х років, модернізації виробництва та викликам, пов'язаним із воєнними подіями після 2022 р.

Ключові слова: суднобудування, Миколаїв, завод ім. 61 комунара, Чорноморський суднобудівний завод, судноремонт, промисловість, інновації, модернізація.

Суднобудівна промисловість Миколаєва бере початок із кінця XVIII ст. – початку XIX ст., коли місто стало головною військово-морською базою Півдня Російської імперії. Саме тут будувалися перші бойові кораблі Чорноморського флоту [1]. Протягом XIX–XX ст. сформувалися великі виробничі комплекси, зокрема Миколаївський суднобудівний завод, Чорноморський суднобудівний завод і завод «Океан», які заклали основу промислової спеціалізації регіону [1].

У радянський період миколаївські заводи були одними з найбільших у Європі, будуючи військові кораблі, танкери, судна цивільного призначення [1]. Галузь забезпечувала роботою десятки тисяч працівників, стимулюючи розвиток

машинобудування, металургії, енергетики й освіти. Миколаїв став символом промислової інженерії та висококваліфікованих кадрів [1; 3].

Після розпаду СРСР суднобудування Миколаєва зазнало глибокої кризи через втрату замовлень, розрив коопераційних зв'язків і дефіцит інвестицій. Проте поступово підприємства почали переорієнтовуватися на цивільне суднобудування, ремонт і модернізацію суден, налагоджуючи співпрацю з європейськими та азійськими партнерами [1; 2].

Повномасштабна російсько-українська війна 2022 року спричинила зупинку або пошкодження частини виробничих потужностей, втрату логістичних маршрутів і персоналу. Водночас відбувається поступове відновлення судноремонтних можливостей, релокація інженерних кадрів і формування проєктів з конверсії підприємств у напрямку оборонного виробництва та морських технологій подвійного призначення [2; 3].

У відповідь на виклики воєнного часу, урядом України активізовано програми підтримки стратегічних промислових секторів, серед яких суднобудування визначено пріоритетним [2]. Передбачається створення спеціальних економічних режимів для відновлення підприємств, залучення міжнародних партнерів до спільного виробництва суден військового та цивільного призначення. Важливим напрямом є інтеграція до європейських ініціатив оборонно-промислового співробітництва та залучення фінансових інструментів Європейського інвестиційного банку й Світового банку для модернізації виробничих потужностей [2, 3].

Сучасне суднобудування потребує високотехнологічних рішень – автоматизованого проєктування, 3D-моделювання корпусів, впровадження цифрових «двійників» виробничих процесів. У Миколаєві зберігається науково-освітня база завдяки діяльності Національного університету кораблебудування ім. адмірала Макарова, який готує фахівців і розробляє інноваційні технології для галузі [1, 3].

Джерела і література

1. Історія суднобудування міста Миколаїв. *TripVenue*. Режим доступу: <https://tripvenue.com.ua/ukraine/mykolayiv/experience/istoriya-sudnobuduvannya-mista-mykolayiv> (дата звернення: 30.10.2025).

2. Стратегія розвитку суднобудівної промисловості України. *Міністерство стратегічних галузей промисловості України*. Режим доступу: <https://mspu.gov.ua> (дата звернення: 30.10.2025).

3. Стратегія розвитку Миколаївська область до 2027 року. *Миколаївська обласна рада*. Режим доступу: <https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/decree/1613571502602d25ae7f0ce.pdf> (дата звернення: 30.10.2025).

Zapesochny N. O., Student of the Specialty 121 «Software Engineering», Educational Research Institute of Computer Science and Project Management of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), zapes.nikita@gmail.com

Shapovalova I. V., Associate Professor of the Department of Social and Humanitarian Sciences and Philosophie, Educational and Research Institute of Humanities of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), iryna.shapovalova@nuos.edu.ua

The development of the shipbuilding industry of the Mykolaiv region: historical dimension and modern prospects

The main stages of the formation and development of the shipbuilding industry of the Mykolaiv region are considered – from the 19th century to the present day. The role of Mykolaiv as a historical center of shipbuilding, the main enterprises of the industry, their contribution to the formation of the industrial potential of Ukraine are analyzed. Special attention is paid to the impact of market transformations of the 1990s, modernization of production and challenges associated with military events after 2022.

Keywords: *shipbuilding, Mykolaiv, plant named after 61 Communards, Black Sea Shipbuilding Plant, ship repair, industry, innovations, modernization.*

